

- Science & Justice. 2015. Vol. 55 (2). P. 131—138. DOI: 10.1016/j.scijus.2014.11.003 (дата звернення: 08.02.2023).
4. Chopi R., Sharma S., Sharma S., Singh R. Trends in the forensic analysis of cosmetic evidence. *Forensic Chemistry*. 2019. Vol. 14. P. 100—165. DOI: 10.1016/j.scijus.2014.11.003. 10.1016/j.forc.2019.100165 (дата звернення: 08.02.2023).
5. Perez-Bernal J. L., Amigo J. M., Fernandez-Torres R. et al. Trace-metal distribution of cigarette ashes as marker of tobacco brands. *Forensic Science International*. 2011. Vol. 204. P. 119—125. DOI: 10.1016/j.forsciint.2010.05.014 (дата звернення: 08.02.2023).
6. Molina D. K., Castorena J. L., Di Maio V. J. M. Gunshot residue testing in suicides: Part II: Analysis by inductive coupled plasma-atomic emission spectrometry. *The American Journal of Forensic Medicine and Pathology*. 2007. Vol. 28 (3). P. 191—194. DOI: 10.1097/PAF.0b013e31813e62cf (дата звернення: 08.02.2023).
7. Bai R.-F., Ma S.-H., Zhang H.-D. et al. Forensic discrimination of three common brands of kitchen knives in China by ICP-AES and infrared absorption. *Int J Legal Med*. 2014. Vol. 128 (2). P. 353—360. DOI: 10.1007/s00414-013-0829-4 (дата звернення: 08.02.2023).
8. Goullé J.-P., Sausseureau E., Mahieu L., Guerbet M. Current role of ICP-MS in clinical toxicology and forensic toxicology: a metallic profile. *Bioanalysis*. 2014. Vol. 6 (17). P. 2245—2259. DOI: 10.4155/bio.14.190 (дата звернення: 08.02.2023).
9. Bartelink E. J. and Chesson L. A. Recent applications of isotope analysis to forensic anthropology. *Forensic sciences research*. 2019. Vol. 4 (1). P. 29—44. DOI: 10.1080/20961790.2018.1549527 (дата звернення: 08.02.2023).
10. Roux C. and Lennard C. X-ray Fluorescence in Forensic Science. *Encyclopedia of Analytical Chemistry: Applications, Theory and Instrumentation, Supplementary Volumes S1 - S3/Edited by R.A. Meyers*. Wiley, 2011.

Використання спеціальних знань під час розслідування розбійних нападів на помешкання громадян із застосуванням зброї

Оксана Брисковська,

канд-ка юрид. наук, Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6902-9969>, e-mail: oksanuhka@ukr.net

Розглянуто питання збору речових доказів на місці вчинення кримінального правопорушення, виявлення біологічних слідів, залучення експерта в галузі судової генетики для проведення експертизи слідів біологічного походження з метою ідентифікації особи злочинця.

Ключові слова: трасологічні, біологічні сліди; мікросліди; мікрооб'єкти; місце злочину; засоби вчинення злочину; види зброї.

Use of specific expertise while investigation of robberies on the premises of citizens using weapons

Oksana Bryskovska

The issues of collecting physical evidence at the crime scene, identifying biological traces, involving a forensic expert in forensic genetics to conduct forensic examination of traces of biological origin in order to identify the identity of a criminal have been studied.

Keywords: trace evidence, biological traces; micro-traces; micro-objects; crime scene; means of committing crime; types of weapons.

Для розбійних нападів на помешкання громадян, що вчиняються із застосуванням зброї, характерна надмірна жорстокість, агресивність, раптовість. Учинення такого виду злочинів завжди викликає резонанс, адже саме за рівнем розповсюженості цих суспільно-небезпечних

діянь громадяни здебільшого оцінюють стан правопорядку та рівень особистої безпеки в районі, місті, державі загалом [1]. Характерною особливістю розбійних нападів в останні роки є те, що вони, як правило, вчиняються групою, що робить дії злочинців більш точними, досконалими

і результативними. При цьому часто використовують різноманітні види сучасної вогнепальної зброї, найновіші технічні засоби, інструменти й інші засоби ураження [2, с. 15]. Зброя, яка використовується зловмисниками під час нападу, значно полегшує досягнення мети, адже потерпілий реально (а не уявно) усвідомлює настання небезпечних наслідків у разі невиконання вимог злочинця (злочинців) [3, с. 35].

Для розбійних нападів характерні переважно матеріальні сліди злочинця і знаряддя для проникнення в приміщення, відмикання заборів, злomu перешкод, засобів нападу, сліди на предметах місця події, на речах, що стали об'єктом нападу та на тілі потерпілого. Прийняття слідчим рішення про необхідність залучення судового експерта та проведення судової експертизи відбувається під час виявлення конкретних об'єктів, дослідження яких потребує застосування спеціальних знань. Тому таке рішення приймається у процесі проведення слідчих (розшукових) дій, таких, як огляд місця події [4, с. 89]. Аналіз виявлених слідів рук і взуття дають змогу висунути версії про антропологічні дані нападників, їх вік, кількість, характер їх пересування та ін. Сліди рук, взуття, відірвані гудзики, зірвані сережки, клаптики тканини від одягу, уривки паперу, предмети туалету (гребінець, люстерко, помада), недопалки, стріляні гільзи та інші предмети, залишені злочинцями — це не тільки сліди-предмети, а й носії слідів запахів. Для виявлення слідів запахів необхідно встановити, де злочинець торкався предметів і вилучити їх та герметично упакувати, або відібрати слід запаху на сорбент (марлевий, фланелевий тампон, активовану вугільну тканину).

Також доцільно виявляти засоби нанесення тілесних ушкоджень, на яких можливі біологічні сліди, мікрооб'єкти з місця злочину тощо. Сліди крові — мазки, бризки на ґрунті, одязі, предметах обстановки — мають особливе значення для розкриття злочину, тому важливо вміти їх виявити і правильно вилучати. Особливу увагу приділяють засобам учинення злочину: кастетам, ножам, вогнепальній зброї, пневматичній, гумовим кийкам, бітам тощо. При виявленні на

одязі розривів, плям крові, масел, ґрунту одяг вилучають, упаковують.

Пошуки біологічних слідів мають бути цілеспрямованими й проводитися на місці події під час огляду одягу й тіла потерпілого та огляду одягу та тіла особи, підозрюваної у вчиненні злочину, а також огляду знаряддя (зброї), яким були заподіяні ушкодження.

Слід зазначити, що у практиці експертних установ України нині основну частину об'єктів криміналістичного дослідження становлять заводські зразки історично сформованих видів зброї, насамперед вогнепальної. Проте до системи індивідуальної зброї входять також історично сформовані види зброї (холодна, метална, пневматична, вибухова) та відносно нові — газова і електрошокова, хоча віднесення до зброї об'єктів електрошокового та хімічного впливу на людину викликає певні дискусії. До того ж учені-криміналісти наголошують на тому, що список різновидів індивідуальної зброї має тенденцію розширюватись.

Отже, необхідно також виявляти засоби нанесення тілесних ушкоджень, на яких можливі дактилоскопічні, трасологічні, біологічні та інші сліди, а також мікросліди та мікрооб'єкти з місця злочину та залучати експерта в галузі судової молекулярної генетики для проведення експертизи слідів біологічного походження для ідентифікації особи злочинця.

Перелік джерел посилання

1. Телійчук В. Г., Приступа Д. В. Щодо питання протидії підрозділами кримінальної поліції розбоям. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4 С. 271—276.
2. Протидія розбоям підрозділами Національної поліції України : метод. рек. / М. В. Буряк, О. М. Брисковська, Р. С. Горбач та ін. Київ, 2019. 130 с.
3. Мірковець О. М. Розслідування розбоїв, вчинених організованою групою в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. — Донецьк, 2021. 258 с.
4. Криміналістика : навч. посіб. / В. Д. Берназ, М. В. Салтевський. Одеса, 2010. 460 с.